

DAN ODPRTIH VRAT – EKODAN IN 150 LET GIMNAZIJE LEDINA / Tatjana Ferder Brunšek, prof. geografije in zgodovine /

Gimnazija Ledina

V prispevku bom opisala potek in izvedbo dneva odprtih vrat in okroglo mizo na Gimnaziji Ledina. Dogodka sta potekala v oktobru 2016 in sta rezultat timskega dela članov ekoodbora na gimnaziji. Z okroglo mizo smo želeli predstaviti pomen ekošole in njenih dejavnosti v času, odkar smo ekošola. Poudarek je bil na dejavnostih, ki preko ekošole na gimnaziji od leta 2008 zelo zaznamujejo dinamiko in projektno delo ter uspešno širijo ekološko zavest med dijaki in učitelji. Ker v tem šolskem letu praznujemo tudi 150 let Gimnazije Ledina, smo ponosni, da se na vzgojno-izobraževalnem področju preko ekošole razvija tudi kritičnost do okolja, narave in sebe. Ekodan – dan odprtih vrat je priložnost za predstavitev pouka in pomena razvoja ekološke zavesti na naši gimnaziji. Na šoli in izven nje so potekale delavnice in predavanja, v katera smo vključili vse dijake in učitelje. Ker je na gimnaziji 840 dijakov, je bil to velik izziv, vendar pa z dobro in pravočasno organizacijo dejavnost ni predstavljala težav. Pri tem smo bili pozorni na izbrane teme, ki so upoštevale tudi učne načrte določenih predmetov. Pri izvedbi smo izkoristili še povezovanje šole z lokalno skupnostjo, dali priložnost medpredmetnemu povezovanju na šoli, tiskemu delu, pomagali smo pri usmerjanju dijakov v bodoče poklice, motivirali dijake pri kreativnosti in osebnostnem izražanju.

POMEN IN CILJ PROJEKTA

Na Gimnaziji Ledina že nekaj let organiziramo dan odprtih vrat, ki je namenjen dijakom, bodočim gimnazijcem in širši lokalni skupnosti, da spoznajo delo in dinamiko življenja na šoli. Organizacija je rezultat timskega dela ekoodbora.

Ekodan je v šolskem letu 2016/2017 potekal izjemoma v dveh dneh. Vzrok je v 150-letnici Gimnazije Ledina. Tako smo 20. oktobra 2016 namenili ekošoli in njenemu delovanju na naši gimnaziji posebno pozornost s pripravo okrogle mize. Namen je bil predstaviti pomen ekošole in njenih dejavnosti v času, odkar smo postali ekošola. 21. oktober 2016 je bil namenjen, tako kot že nekaj let, dnevu odprtih vrat in ekodnevu. Cilji projekta so bili sledeči.

- Razvijanje ekološke zavesti med dijaki in učitelji v okviru tematskih sklopov, pri katerih sodelujejo vsi dijaki in vsi učitelji.
- Spoznavanje različnih ustanov, ki so povezane s primeri dobrih praks glede ekotem (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in turizem, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Kmetijski inštitut, podjetje Goodyear Dunlop Sava Tires).
- Učenje in predstavitev večšin dijakov (izdelava kreacij iz plastenk, kreativno pisanje, snemanje kratkih filmov na temo »energijske pijače«, izpeljava ankete na temo »pogostost uživanja energijskih pijač med mladostniki«, analiza

vsebnosti različnih snovi v energijskih pijačah).

- V šolskem letu 2016/2017 Gimnazija Ledina praznuje 150 let. V tem dolgem in bogatem pedagoškem ustvarjanju smo v zadnjem desetletju predstavili tudi delovanje ekošole in s tem poudarili pomen ekoloških dejavnosti v vzgoji in izobraževanju.

POTEK EKODNEVA

V šolskem letu 2016/2017 smo v okviru ekodneva predstavili potek rednega pouka, nato so sledile delavnice in predavanja na šoli in izven nje. Teme so bile splošno ekološke; izdelava kreacij iz plastenk, pasti energijskih pijač, predstavitev institucij in njihovih dosežkov v znanosti.

Dan je bil sestavljen iz treh vsebinskih sklopov. Prvi sklop je bil povezan s potekom rednega pouka, ki je trajal tri ure po rednem urniku. Drugi sklop je bil vezan na potek delavnic in predavanj na šoli. Tretji sklop je vključeval obisk institucij izven šole. Vsi udeleženci ekodneva so bili obveščeni o poteku dneva preko vabil, internetne strani in informatorjev – dijakov, ki so osnovnošolce sprejeli in jih usmerjali k pouku.

Dejavnosti na temo »kreacije iz plastenk« v prvih letnikih smo v šolskem letu 2016/2017 izvajali drugič. Ker se je v lanskem šolskem letu ta dejavnost izkazala kot zelo inovativna in

Slika 1: Skulptura s prikazom vsebnosti sladkorja v posameznih pijačah

kreativna, smo jo kot primer dobre prakse vključili še v to šolsko leto. Dijaki so z veseljem sodelovali po oddelkih, kjer so določili ime in vrsto kreacije ter z izdelovanjem slednje dokazali, da je izdelovanje oziroma praktični del pri pouku več kot dobrodošla dejavnost. Delo prvega letnika je bilo razdeljeno na dva sklopa: prvi sklop je predstavljal enomesečno pripravo pri urah likovne umetnosti, drugi sklop pa končno izdelavo, predstavitev in postavitve izdelka na šoli.

Tema drugega letnika je bila energijske pijače. Znotraj oddelka so se dijaki razdelili v skupine, ki so v okviru razreda izvedle anketo o uživanju energijskih pijač. Dijaki so si ogledali video ter v laboratoriju določali vsebnost

kofeina in iskali druge sestavine v energijskih pijačah. Cilj dela v skupinah je bilo osveščanje o »nevarnostih« uživanja energijskih pijač. Ena skupina pa je izdelala skulpturo s prikazom vsebnosti sladkorja v različnih pijačah. Ta skulptura je bila na ogled vsem dijakom v predprostoru šole. V sklopu kreativnega pisanja so dijaki izražali svoja mnenja in znanje tudi v obliki pesmi.

ENERGIJSKE PIJAČE

Včasih vzamemo energijske pijače, mislimo, da so dobre, ampak je drugače. Vsebujejo veliko škodljivih sestavin, kot so kofein, taurin in niancin. Medtem ko vsi ostali že spijo, nekateri v red bullu iščejo energijo – mislijo, da bodo dobili krila, v bistvu vzamejo škodljiva poživila. Da so smrtno nevarna, se ne zavedajo, stranske učinke pa spregledajo. Nekaterim ustavi se srce za vedno, ko slišimo o tem, nam postane bedno. Mladi jih spišejo veliko preveč, od vsega sladkorja čisto so preč. Zdaj veš, če se hočeš nekoga znebiti, v roke mu daš samo red bull piti. Ela Rozina, Isabela Rizvič, Katja Nered, Anastasia Romanenko, 2. F

Dijaki četrtil letnikov so obiskali Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo. V okviru njihovega tehničnega dneva so se dijaki razdelili v skupine po dvajset dijakov. Za našo gimnazijo je to pomenilo deset skupin. Vsaka skupina je bila udeležena pri najmanj treh delavnicah, ki so vključevale tudi aktivno sodelovanje dijakov. Skupina, katere spremljevalka sem bila, se je udeležila delavnice o gibanju tal med potresom na primeru Slovenije, ogledala si je model podtalnice ter se seznanila z laserskim skenerjem in njegovim ustvarjanjem digitalne slike. Sledil je pogovor z dijaki, ki so bili zadovoljni z obiskom in predstavitvami. Izrazili so željo po obisku drugih fakultet in predstavitvi drugih poklicev. Z obiskom fakultete smo seveda izpolnili vsaj dva pomembna cilja: spoznavanje fakultete, ki je povezana s primeri dobrih praks glede ekotem, in predstavitev poklicev dijakom, ki se odločajo o vpisu na fakulteto.

SEZNAM DELAVNIC IN PREDAVANJ

Dejavnosti po letnikih

Letnik	Naslov dejavnosti	Organizacija znotraj šole	Organizacija izven šole (predavanja in ogledi)
1. letnik	Izdelava kreacij iz plastenk	Učitelj likovne umetnosti in razredniki prvih letnikov	
2. letnik	Pasti uživanja energijskih pijač	Učitelji kemije in biologije	Biotehniški izobraževalni center
3. in 4. letnik	Dejavnosti na osnovi globalnega učenja	Učitelji in razredniki 3. in 4. letnikov kot spremstvo	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in turizem, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Goodyear Dunlop Sava Tires, Kemijski inštitut

Dejavnosti v drugem letniku

Številka dejavnosti	Naslov dejavnosti	Nosilni aktiv
1.	Analiza vsebnosti različnih snovi v energijskih pijačah	Biologija
2.	Izdelava in izpeljava ankete na temo »pogostost uživanja energijskih pijač med mladostniki«	Geografija
3.	Kreativno pisanje, snemanje kratkega filma na temo »energijske pijače«	Slovenščina
4.	Predavanje v povezavi z Biotehničkim izobraževalnim centrom (BIC)	Kemija

Dijaki tretjih in četrtil letnikov so si ogledali posamezne institucije in znotraj njih izvedeli o njihovem delovanju:

1. Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo (izvedba tehničnega dneva)
2. Obisk in ogled Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in turizem
3. Strokovni ogled podjetja Goodyear Dunlop Sava Tires
4. Strokovni ogled Kemijskega inštituta (enološki laboratorij)

V posameznih skupinah na predavanjih in delavnicah je bilo od 20 do 60 dijakov. Na vsakem oddelku sta bila najmanj dva nadzorna učitelja, ki sta pregledala prisotnost dijakov.

Predavatelje na šoli so sprejeli kolegi učitelji, dijaki pa so se jim po končanem predavanju zahvalili za sodelovanje.

OKROGLA MIZA

Okrogla miza je obravnavala vprašanja, povezana z okoljskimi dejavnostmi

Gimnazije Ledina, ki v letošnjem šolskem letu obeležuje 150-letnico.

Ob tej priložnosti so bili naši gostje: mag. Darja Silan, nacionalna ekokoordinatorica za srednje šole, Simona Dijak, vodja kampanje Pozor(!)ni za okolje, in mag. Tomaž Ogrin z Inštituta Jožef Stefan. Sodelovali sta tudi dijaki nji tretjega letnika. Debata je potekala v sproščenem vzdušju z izmenjavo strokovnih in življenjskih izkušenj.

Poslušalci so bili predstavniki razredov, učitelji in člani ekoodbora.

»Beseda eko je postala obrabljena fraza, ki jo uporabljamo, ne da bi se sploh zavedali njenega bistva.« S temi besedami je profesorica Bojana Petrin izpostavila problem, ki pa za Gimnazijo Ledina vsekakor ne velja. Šola je namreč leta 2010 s podpisom listine postala del nacionalnega programa Ekošola, ki praznuje letos že 20 let. Uspešna vzpostavitev ekošole

in 150-letnica naše gimnazije sta zelo dobri priložnosti za okroglo mizo.

Najprej je ekopot predstavila mentorica in pobudnica ekošole na naši gimnaziji, prof. Nika Cebin. Gimnazija Ledina je že vrsto let udeležena v več projektih, ki pripomorejo k večji ozaveščenosti dijakov in tudi ostalih državljanov. Ekološko delovanje se je začelo s škatlami za ločevanje odpadkov, nato nakupom posebnih košev, danes pa je šola vključena v projekt »Ekošola kot način življenja«, kampanjo »Pozorni za okolje«, dijaki pa sodelujejo tudi pri ekokrožku in ekoparlamentu. Na šoli je vsako leto organizirana tudi dobrodelna akcija zbiranja zamaškov za invalidne otroke in Dan brez cigarete.

Na okrogli mizi, ki so jo sestavljali mag. Darja Silan, Simona Dijak, mag. Tomaž Ogrin in dijakinja gimnazije, tretješolki Brina in Eva, so izpostavili probleme, s katerimi se ljudje srečujemo vsak dan, a nanje preprosto nismo pozorni, kar nas pripelje tudi do glavnega namena ekodelovanja, to je ozaveščanje. Stružne snovi v zraku, onesnaženo vodovje, onesnaženi gozdovi – vse to je le del vse bolj pereče tematike, ki ne zadeva le Slovenije, temveč ves svet. Živimo v potrošniški družbi, kar se vidi v količini odpadkov in tudi mentaliteti ljudi, ki ohranjanju narave posvečajo vedno manj pozornosti. Ekološko delovanje in ohranjanje narave je velikokrat v navzkrižju z dotokom kapitala, kar še poveča težavnost delovanja v smeri zmanjševanja škodljivih posegov v pristno, naravno okolje. Seveda pa ukrepi, kot je učinkovita raba energije, tudi zmanjšujejo stroške, ki jih šole lahko porabijo za druge koristne namene. Srečujemo se tudi z vse večjo prostorsko stisko, ki jo kompenziramo s krčenjem naravnih površin ter posledično rušenjem biološke diverzitete in vrsto škodljivih posledic za okolje. Vse pa le ni tako črno, kot se morda kaže na prvi pogled, in Gimnazija Ledina je vzoren prikaz ekološko ozaveščene mentalitete. Vse to se ne vidi le v ukrepih, ki jih je šola sprejela do sedaj, temveč tudi v delovanju dijakov pod mentorstvom prof. Nike Cebin, ki zadnja leta postajajo vse bolj predani ohranjanju čistega okolja,

Slika 2: Okrogla miza na Gimnaziji Ledina

kar vsako leto pokažejo na čistilni akciji, ki se je udeležijo tako gimnazijci kot tudi osnovnošolci in otroci iz vrtca. Diakinji gimnazije Brina in Eva sta kot posebno pomembne izpostavili izvenšolske projekte in dejavnosti, povezane z ekologijo, saj se jih dijaki udeležujejo prostovoljno in nanje ne gledajo le kot na šolsko obveznost.

Kot večina sprememb se mora tudi sonaravno mišljenje najprej utrditi v posamezniku, če želimo videti spremembe. Ni potrebno veliko – ugašanje luči, varčna poraba vode, ločevanje odpadkov in morda ureditev domačega vrta – že tako majhna sprememba je velik korak na poti k čistejšemu okolju. Seveda pa se ta miselnost ne sme ustaviti pri posamezniku, za spremembe je potrebno prizadevanje skupnosti in za zgled te skupnosti se lahko obrnemo prav h Gimnaziji Ledina.

PREDNOSTI EKODNEVA

Največji uspeh je, da številčnost dijakov in obiskovalcev ni več ovira,

predvsem pri kvalitetni izpeljavi dejavnosti. Kvalitetna izpeljava pomeni, da se upoštevajo interesi dijakov, potrebe in sposobnosti. Dijaki so nosilci aktivnosti in s tem lahko izražajo svoje večine predvsem v praktičnem smislu. Prednosti so tudi sodelovanje razreda, timsko delo in način dela, pri katerem lahko dijaki svoje pridobljeno znanje nadgradijo z lastnimi idejami.

Izboljšuje se sodelovanje s kolegi učitelji, ki svoje delo nadgradijo tudi s svojimi idejami.

Tudi sodelovanje institucij, ki nam pomagajo pri izvedbi s svojimi predavatelji ali predstavitevami, se iz leta v leto širi, kar ima številne prednosti. Izpostavila bi dobro sodelovanje med različnimi vzgojno-izobraževalnimi institucijami, ki nudijo našim dijakom povezavo med različnimi znanji, njihovo nadgradnjo ali pa prenos znanja in izkušenj v prakso. Seveda je to za določene institucije (fakultete) tudi priložnost, da dijaki dobijo izkušnjo z

različnimi fakultetami, katere kandidati bodo morda v prihodnosti.

Ekodan je tudi osrednji dogodek ekološke šole, ki bo v šolskem letu 2016/2017 predstavila svojo dejavnost in vzgojno-izobraževalni pomen na gimnaziji, v okviru 150-letnice gimnazije. Ekodan na šoli je priložnost za vključitev vseh učiteljev in dijakov, seveda tudi staršev in lokalne skupnosti. Vabila vsako leto pošljemo v bližnji vrtec, osnovno šolo in dom starostnikov, s katerim sodelujemo tudi preko drugih dejavnosti.

Dogodek se oglašuje tudi na šoli (display) in internetni strani.

IDEJE ZA PRIHODNOST

Ekodan je primer uspešno izpeljanega dneva na gimnaziji, pri tem gre za nadgradnjo klasičnega pouka. Povezovanje šole z obiski ustanov in predavanj ter delavnic je prispevalo k celovitosti in nadgradnji znanja preko izkustvenega učenja, sodelovanja in timskega dela. Za prihodnost imamo v načrtu enak način sodelovanja in

učenja. Novi cilj je vključitev obveznih izbirnih vsebin (OIV dejavnosti). Tako bi vključili predavanja in institucije, ki pokrivajo področja zdravstvene vzgoje, državljanske vzgoje itd. v okviru OIV dejavnosti. Glavni prednosti bi bili organizacija dela in pokritost tematskega področja. Drugi predlog je izpeljava kariernega dneva, ki je namenjen prepoznavnosti poklicev in vzgojnih institucij.

Tatjana Ferder Brunšek že 23 let poučuje geografijo na Gimnaziji Ledina. V tem obdobju je deset let vodila geografski krožek in pripravljala dijake na geografsko tekmovanje. Preko Zavoda za šolstvo je sodelovala v kar nekaj projektih; v obdobju od leta 1998-2000 v projektu Spremljava gimnazijskega programa za predmet geografija, v obdobju 2000-02 je bila vodja projekta Analiza in vrednotenje podobe kot osnovnega sporočila o lastnostih pokrajine pri pouku geografije in projekta Terensko delo v Ljubljani. Trinajst let je bila tudi zunanja ocenjevalka za geografijo. Od leta 2010, odkar je Ledina tudi eko šola, je našla nove poti in izzive kot ekokoordinatorica.

